

покладання на особу відповідальності, і в цьому випадку питання про вину як умову не буде однозначним.

Підбиваючи підсумки, можна констатувати, що окремі положення зазначених зобов'язань потребують на законодавче уточнення, зокрема, про наявність фактично завданої шкоди як умови виникнення зобов'язання, а також чіткого законодавчого розмежування зазначених зобов'язань порівняно із зобов'язаннями про відшкодування шкоди, оскільки нечітка правова конструкція піддає сумніву доцільність їх відокремлення у самостійний вид зобов'язань, що також не сприяє усталеній судовій практиці.

ТОКАРЕВА В. О.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри цивільного права, кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВІДНОСИН ГАЛЕРЕЇ З АВТОРОМ

Праця художника є особливою, а одержуваний творчий продукт має свою специфіку. Існують різні художники залежно від техніки і особливостей малювання: графіки, живописці, оформлювачі, ілюстратори, художники кіно, мультиплікатори, фотохудожники, карикатуристи, художники мініатюрного живопису, проектувальники костюмів, декорацій, реставратори, стилісти та інші. Твір художника (картина, скульптура) відрізняє його унікальні властивості, який створений творчою працею автора, містить інформацію, бачення самого художника і нерозривно пов'язано з особистістю художника, його досвідом, переживаннями, внутрішнім світом. Для діяльності художника характерні здатність створювати «товар», незалежність процесі створення, самостійність у встановленні термінів створення твору (в останньому випадку свобода діяльності художника може обмежуватися договором, наприклад договором авторського замовлення, в якому буде передбачено відповідний строк). Результати праці художника мають особливий характер. Вартість матеріалів, праці та інші витрати, понесені у процесі створення «товару», в сотні, тисячі разів перевищують вартість готового твору, яка в ідеальному випадку з часом продовжує зростати (Амелина К. Е., Черняк А. С. Продюсерский договор с художником: правовая природа и содержание // Евразийский Юридический Журнал. — № 11(54). — 2012.)

Цивільний кодекс України містить ст. 1112 яка передбачає укладення із автором договору про створення за замовленням і використання

об'єкта права інтелектуальної власності за яким одна сторона (творець — письменник, художник тощо) зобов'язується створити об'єкт права інтелектуальної власності відповідно до вимог другої сторони (замовника) та в установленний строк. Така договірна конструкція не завжди відповідає відносинам які виникають між галереєю та художником, а саме коли твір на момент укладення договору може вже існує, а галерея крім експонування та представлення товару для продажу, може здійснювати організацію прес-релізів, інтерв'ю з журналістами та виробництво каталогів із творами авторів.

Слід зазначити, що діяльність галерей в Україні прирівнюються до магазинів, що позначається на можливості укладення із авторами, таких договорів як агентський, купівлі-продажу, дарування та комісії. Подекуди якщо галерея передбачає попит на твори автора вона може викупити його роботи у власний фонд.

Водночас, як свідчить практика діяльності галерей США та ЄС договір галереї та автора включає відносини щодо організації прес-релізів, інтерв'ю, експозиції, транспортування, розміщення в друкованих та електронних каталогах творів автора та виробництво друкованої рекламної продукції (плакатів, листівок, каталогів). Така ситуація зумовила, надання галереям у США самостійного статусу суб'єкта господарської діяльності та укладення з авторами, поряд із традиційними договорами купівлі-продажу, комісії, продюсерських договорів, які в більшій мірі відображають природу відносин, що виникають між сторонами. Укладення даних договорів з авторами може бути здійснена із галереями активних продажів, ексклюзивними галереями, тими, що працюють з невідомими художниками та ярмарками.

Співпраця з галереями активних продажів передбачає, що за певну щомісячну плату (приблизно може складати 200\$) автору надаються площі галереї, організовується оголошення в спеціалізованих періодичних каталогах, журналах з мистецтва, реклама на місцевому рівні та забезпечується клієнтська база. Галерея може покладати на автора обов'язок постійне перебування в галереї або постійний доступний контакт на період експонування творів. Такі галереї подекуди працюють з постійними клієнтами, які запрошуються на презентації та отримують розсилку листів із переліком нових надходжень. Оплата діяльності таких галерей призначається у формі комісії з продажу твору.

Автори які мають багаторічний досвід продаж, придбали світову популярність, а їх твори знаходяться уведучих музеях та колекціях співпрацю з дорогими ексклюзивним галереями. Рівень комісії таких галереї становить 50–60 % від вартості твору, яка включає забезпечення витрат із організації продажів, реклами та проведення певної кількості виставок на протязі року, зазвичай чотири (Условия показов и продажи

картин через галереї Нью-Йорка. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://life-coach.org.ua>).

Щодо галереї, які працюють з невідомими талановитими авторами, то вони надають весь спектр послуг з просування та виставкової діяльності за щорічну фіксовану суму (приблизно може складати 2000 \$), яка може зменшуватися залежно від строку співпраці. Ці послуги включають представлення творів в каталогах та пресі, складання та розсилка прес-релізів, організація інтерв'ю з журналістами, виробництво друкованих рекламних матеріалів (плакатів, листівок), розміщення на сайтах та різних майданчиках, організація інших маркетингових акцій та персональних заходів. За продаж творів галерея отримує комісію в розмірі 30 % від вартості твору.

Стосовно продажу творів мистецтва на художніх ярмарках та виставках, то це може бути не пов'язано співпрацею з галереєю. Тому що їх проводять організації, найчастіше не пов'язані безпосередньо з мистецтвом. Подібні заходи тривають декілька днів, а організаційний внесок, включаючи послугу із організації успішних продажів, складає приблизно 2–5000 \$. Автору можуть запропонувати послугу включення в каталог ярмарки без участі в ній у самій ярмарці. Недоліком ярмарок є те, що вони проходять на великих площах, де стіни повністю завішені творами образотворчого мистецтва різних авторів та напрямків, що не завжди може дати адекватне уявлення про творчість того чи іншого автора (Условия показов и продажи картин через галереи Нью-Йорка. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://life-coach.org.ua>).

Зазвичай, подібні договори укладені галереєю з автором стосуються лише творів які передаються за таким правочином, а галерея не стає агентом всіх інших творів художника або представником автора. Водночас, може бути передбачено, що автор за таким договором признає галерею в якості свого єдиного представника, або навіть ексклюзивного представника який наділений правом представляти публіці твори доступні для придбання на певній території.

Тож, галерея за договором із автором може здійснювати представлення інтересів автора, організацію експонування, перевезення, страхування, рекламу та продаж його творів, то конкретний зміст правовідносин галереї та автора залежить від фактичних домовленостей між сторонами, які мають бути визначені ними та відображенні у відповідному договорі, який носить змішаний характер.

Підсумовуючи зазначене, привертає увагу та інтерес подальше дослідження відносин галерей із авторам у вітчизняній та зарубіжній практиці.